

POSTANOWIENIE

27 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ireneusz Kunicki

na posiedzeniu niejawnym 27 lutego 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa J. P. i T. P.
przeciwko Bankowi
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 6 kwietnia 2023 r., V ACa 1638/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz każdego z powodów po 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.**

(E.C.)

Zaskarżonym wyrokiem z 6 kwietnia 2023 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację pozwanego Banku od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu z 28

października 2022 r., którym Sąd ten ustalił, że umowa kredytu mieszkaniowego zawarta pomiędzy powodami J.P. i T.P. a Bankiem.1 (poprzednikiem prawnym pozwanego) jest nieważna w całości oraz zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwoty 67 465,71 złotych i 16 119,16 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 13 stycznia 2022 r. do dnia zapłaty.

Pozwany Bank oparł skargę kasacyjną od wyroku Sądu odwoławczego na zarzutach dotyczących naruszenia następujących przepisów prawa materialnego: art. 385¹ § 1 i 2 k.c.; art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.UE.L 1993 Nr 95, str. 29 – dalej: „dyrektywa 93/13”); art. 385¹ § 1 i 2 k.c. oraz art. 385² k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13; art. 65 § 1 i 2 k.c., art. 56 k.c. w zw. z art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe (Dz. U. z 1936 r., nr 37, poz. 282 ze zm. - dalej: „Prawo wekslowe”), art. 56 k.c. w zw. z art. 358 § 2 k.c., oraz art. 56 k.c. w zw. z art. 783 k.p.c., art. 798¹ k.p.c., art. 1024 § 3 k.p.c., art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym, art. 35 ust. 6 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu, art. 31a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, art. 137a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r. poz. 2357 ze zm. – dalej: „pr. bank.”), art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, art. 3 ust. 2 oraz art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, art. 251 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. prawo upadłościowe, art. 4a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej, art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne, art. 104 ust. 12 ustawy z dnia 6 grudnia 2008r. o podatku akcyzowym, art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, art. 5 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, art. 8 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o funduszu kolejowym, „art. 17 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych”, art. 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe oraz w zw. z nieobowiązującymi: art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 20

lipca 2001 roku o kredycie konsumenckim (wersja obowiązująca od lutego 2006 r.) oraz z § 2 i § 4 uchwały Rady Ministrów w sprawie ustalania kursów walut obcych w złotych do wszystkich rozliczeń związanych z obrotami płatniczymi i handlowymi z zagranicą, a ponadto art. 69 ust. 3 pr. bank. w zw. 385¹ § 1 i 2 k.c.; art. 358 § 2 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c.; art. 58 § 1 i 3 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. oraz w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13; art. 189 k.p.c.

Pozwany uzasadnił wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, podnosząc, że zaskarżony wyrok został wydany „w warunkach nieważności postępowania, tj. z naruszeniem art. 379 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 367 § 3 k.p.c., wskutek rozpoznania przez Sąd drugiej instancji apelacji skierowanej przez Pozwanego w składzie jednoosobowym, co ograniczało prawo Banku do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy, bowiem rozpoznanie sprawy w składzie jednoosobowym nie było konieczne dla ochrony zdrowia publicznego, co ostatecznie doprowadziło do nieważności przedmiotowego postępowania ze względu na sprzeczność składu orzekającego z przepisami prawa (art. 45 ust. 1 w zw. z art. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.)”.

Skarżący uzasadnił wniosek także występowaniem w sprawie kilku istotnych zagadnień prawnych:

1) czy na etapie oceny możliwości obowiązywania umowy po usunięciu postanowienia abuzywnego, tj. na etapie, poprzedzającym etap zastępowania postanowienia abuzywnego przepisem dyspozytywnym, o którym mowa w orzeczeniach TSUE C-26/13 Kàsler, C-260/18 Dziubak i C-932/19 OTP Jelzàlogbank Zrt., dopuszczalne jest ustalenie treści umowy (stosunku prawnego) w zakresie, który był regulowany przez abuzywną normę, na podstawie art. 65 § 1 i 2 k.c. lub art. 56 k.c. w zw. z art. 41 Prawa wekslowego lub art. 56 k.c. w zw. z art. 358 § 2 k.c. lub art. 56 k.c. w zw. ze wskazanymi w przypisie kilkudziesięcioma przepisami, z których na zasadzie *analogii iuris* lub *analogii legis* wynika, że w polskim prawie obowiązuje generalna norma, zgodnie z którą wartość waluty obcej określa się według kursu średniego NBP?

2) czy oceniając możliwości obowiązywania umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego, po usunięciu postanowienia abuzywnego zgodnie

z prawem krajowym, należy brać pod uwagę stan prawny z: (i) dnia zawarcia umowy, (ii) dnia powstania sporu, czy (iii) dnia orzekania?

3) czy jeżeli bez abuzywnego postanowienia umowa kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego nie może obowiązywać, to dochodzi do automatycznej jego subsumpcji normą dyspozytywną, o ile tylko zastosowanie środków krajowych zapewnia doprowadzenie do sytuacji, jaka miałaby miejsce, gdyby umowa nie zawierała tego abuzywnego postanowienia?

4) czy art. 358 § 2 k.c. stanowi szczegółowy przepis dyspozytywny, który znajduje zastosowanie z mocy prawa (automatycznie) w miejsce abuzywnej klauzuli kursowej określającej sposób ustalenia kursu franka szwajcarskiego, na potrzeby operacji związanych z indeksowaniem przy wypłacie i przy spłacie kredytu?

5) czy w sytuacji, gdy:

a) kredytobiorca wystąpił z inicjatywą zawarcia aneksu, w którym doprecyzowany został sposób tworzenia kursów w tabeli kursów,

b) kredytobiorca mając możliwość swobodnego zapoznania się z treścią aneksu i zrezygnowania z jego zawarcia, dobrowolnie zawarł ten aneks,

c) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał, że opisany sposób tworzenia tabel kursowych jak ten, który znajduje się w aneksie nie narusza interesów konsumenta, można mówić, że konsument nie wyraził świadomej zgody na dalsze obowiązywanie określonego postanowienia, a w konsekwencji nie pozbawił umowy ewentualnego, abuzywnego elementu, regulującego kwestie dokonywania przeliczeń walutowych pomiędzy stronami?

6) czy rozważając unieważnienie umowy o kredyt indeksowany do waluty obcej na skutek uznania, że postanowienia odsyłające do tabeli kursów (klauzula kursowa) mają charakter niedozwolony należy mieć na względzie wyłącznie oświadczenie kredytobiorcy, czy badać również, czy określone rozstrzygnięcie prowadzi do zrealizowania celu dyrektywy 93/13?

Skarżący powołał się ponadto na potrzebę wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Pozwany wskazał art. 385¹ § 1 i 2 k.c., na tle którego pojawia się pytanie: które postanowienia charakterystyczne dla umów kredytu indeksowanych do franka szwajcarskiego są abuzywne, w

przypadku stwierdzenia przez sąd, że uprawnienie banku do ustalania kursu franka szwajcarskiego narusza rażąco interesy konsumenta i jest niezgodne z dobrymi obyczajami: czy abuzywna jest wówczas wyłącznie klauzula kursowa określająca sposób ustalenia wartości franka szwajcarskiego, czy też wszystkie postanowienia dotyczące indeksacji kredytu, tj. klauzula kursowa i klauzula ryzyka walutowego stanowiąca, że wysokość zobowiązań z umowy kredytu zależna jest od zmiennej na przestrzeni obowiązywania umowy wartości waluty obcej. Skarżący wymienił także art. 189 k.p.c., na tle którego pojawia się pytanie: czy w sytuacji, gdy kredytobiorcy przysługuje roszczenie o zapłatę, ma on interes prawny do wytoczenia powództwa wyłącznie o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego.

W odpowiedzi na skargę powodowie wnieśli o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania bądź o jej oddalenie, a ponadto o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, która jest szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami

konwencji międzynarodowych (zob. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów SN z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego poprzez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (zob. np. postanowienie SN z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący w pierwszej kolejności uzasadnił nieważnością postępowania, którą Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 1 k.p.c. bierze pod uwagę z urzędu. Analiza sprawy nie pozwala jednak na stwierdzenie, że nieważność taka miała rzeczywiście miejsce. Rozpoznanie sprawy przez Sąd drugiej instancji w składzie jednoosobowym nie było błędem i nie oznaczało, że skład ten był sprzeczny z przepisami prawa (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Skład taki wynikał wprost z art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.; dalej: „ustawa COVID - 19”), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1090 ze zm.). Należy zwrócić uwagę, że powołana przez stronę pozwaną uchwała składu siedmiu sędziów SN z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22 (OSNP 2023, nr 10, poz.104), zgodnie z którą rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zsz¹ ust. 1 pkt 4 ustawy COVID-19 ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.), nie dotyczy spraw zakończonych przed jej wydaniem, a zatem także sprawy niniejszej. Ponadto uchwała ta została podjęta bez uwzględnienia treści art. 379 pkt 4 k.p.c. Przesłanki nieważności postępowania zostały przez ustawodawcę wyliczone enumeratywnie w art. 379 k.p.c., a zatem nie można ich interpretować rozszerzająco (zob. np. postanowienie SN z 6 marca 2025 r., I CSK 1956/24).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł także na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega, według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, na sformułowaniu tego zagadnienia, powołaniu przepisu, na tle którego ono powstało oraz wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (zob. postanowienia SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151 i z 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo jego niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia SN z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15 i z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15).

Podniesione przez autora skargi kasacyjnej kwestie w ramach występowania w sprawie istotnych zagadnień prawnych oraz potrzeby wykładni przepisów prawa koncentrują się wokół problemu dotyczącego abuzywności postanowień umownych i jej skutków, które w ostatnich latach były przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. uchwałę SN z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22, OSNC 2022, nr 11, poz. 109 oraz uchwałę pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, OSNC 2024, nr 12, poz.118, a także wyroki z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019, nr 12, poz.115; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 28 września 2022 r., II

CSKP 412/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 54; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; z 30 czerwca 2022 r., II CSKP 656/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 52; z 10 maja 2022 r., II CSKP 694/22; z 8 września 2022 r., II CSKP 1094/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 53; z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 875/22; z 18 marca 2025 r., II CSKP 2075/22; z 21 marca 2025 r., II CSKP 331/23; z 8 lipca 2025 r., II CSKP 2071/22; z 18 lipca 2025 r., II CSKP 895/23 i z 7 listopada 2025 r., II CSKP 739/23).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego za utrwalone można uznać stanowisko, że postanowienia umowy (regulaminu) określające zarówno zasady przeliczenia kwoty udzielonego kredytu na złotówki przy wypłacie kredytu, jak i spłacanych rat na walutę obcą, pozwalające bankowi swobodnie kształtować kurs waluty obcej, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych (zob. np. wyrok SN z 31 marca 2023 r., II CSKP 1244/22). Niedozwolone postanowienie umowne (art. 385¹ § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który jest uprawniony do następczego udzielenia świadomej i wolnej zgody na to postanowienie, aby przywrócić mu w ten sposób skuteczność z mocą wsteczną. Stwierdzenie niedozwolonego charakteru postanowienia w umowie kredytu może ostatecznie prowadzić do uznania tej umowy za nieważną (zob. np. uchwałę składu siedmiu sędziów SN - zasada prawna - z 7 maja 2021 r. III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56; uchwałę SN z 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021, nr 6, poz. 40; postanowienie SN z 6 lipca 2021 r., III CZP 41/20, ; wyroki TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG). Stwierdzenie nieważności umowy mieści się w zakresie sankcji, jaką dyrektywa 93/13 przewiduje w związku z zastosowaniem przez przedsiębiorcę nieuczciwych postanowień umownych. Nie budzi obecnie także wątpliwości, że niedopuszczalne jest zastępowanie wyeliminowanego abuzywnego postanowienia umowy innym mechanizmem wyliczenia kwoty raty kapitałowo-odsetkowej. Żaden bowiem przepis prawa, w tym art. 385¹ i 358 § 2 k.c., nie pozwala na zastąpienie klauzuli abuzywnej innym postanowieniem. Uzupełnienie braków pozostałych po wyeliminowaniu takiej klauzuli stanowiłoby za daleko idącą modyfikację umowy kredytowej w celu zapewnienia w istocie ochrony interesów przedsiębiorcy, który stosuje takie niedozwolone postanowienie umowne (zob. postanowienia SN z 31 maja 2022 r., I

CSK 2314/22 i wskazane tam orzeczenia oraz z 6 października 2022 r., I CSK 3614/22).

Z kolei w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r. (III CZP 25/22, OSNC 2024, nr 12, poz.118) Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że w przypadku uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można uznać, że miejsce takiego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej, który wynika z przepisów prawa lub zwyczajów. W razie natomiast niemożności ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże również w pozostałym zakresie.

W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przyjęto, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy tak interpretować, że stanowi on przeszkodę w wypełnianiu luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, które się w niej znajdowały, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, które przewidują, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane w szczególności przez skutki wynikające z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie w przypadku, gdy strony umowy wyrażą na to zgodę. Według Trybunału jest tak zwłaszcza wtedy, gdy unieważnienie tych klauzul prowadziłoby nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, lecz pośrednio także do wyeliminowania ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją przedmiotowego kredytu do obcej waluty. W konsekwencji art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 nie stoi na przeszkodzie temu, aby sąd krajowy, po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru niektórych warunków umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i oprocentowanego według stopy procentowej bezpośrednio powiązanej ze stopą międzybankową danej waluty, przyjął, zgodnie z prawem krajowym, że umowa nie może obowiązywać bez takich warunków z tego względu, iż usunięcie ich doprowadziłoby do zmiany charakteru głównego przedmiotu umowy (zob. np. wyrok

TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18, pkt 44 i 45 oraz wyrok SN z 13 marca 2025 r., II CSKP 21/23).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego można uznać obecnie za dominujące stanowisko, że zastrzeżone w umowie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej klauzule kształtujące mechanizm indeksacji określają główne świadczenie kredytobiorcy (zob. np. wyroki SN z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr 2, poz. 20 i z 23 maja 2024 r., II CSKP 2188/22). W orzecznictwie TSUE podkreśla się także, że za postanowienia umowne mieszczące się w pojęciu „głównego przedmiotu umowy” w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy uznać te, które określają podstawowe świadczenia w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę (por. wyroki TSUE z 30 kwietnia 2014 r. w sprawie C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai, pkt 49-50; 26 lutego 2015 r. w sprawie C-143/13, Matei, pkt 54). Za takie uznawane są m.in. postanowienia, które wiążą się z obciążeniem kredytobiorcy – konsumenta ryzykiem zmiany kursu waluty i związanym z tym ryzykiem zwiększenia kosztu kredytu, określane często jako „klauzule ryzyka walutowego” (zob. np. wyroki TSUE z 20 września 2017 r. w sprawie C-186/16, Andriuc i in., pkt 37 i z 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, pkt 44).

W orzecznictwie TSUE wyjaśniono ponadto, że wymóg wyrażenia warunku umownego prostym i zrozumiałym językiem nakazuje, by umowa przedstawiała w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu, do którego odnosi się ten warunek, a także, w zależności od przypadku, związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach, tak aby konsument mógł, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, oszacować konsekwencje ekonomiczne umowy.

W odniesieniu do problematyki związanej z interesem prawnym powódki w stwierdzeniu nieważności umowy kredytowej odnotować trzeba, że w wyroku z 23 listopada 2023 r., C-321/22 TSUE stwierdził, iż art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, zgodnie z ich wykładnią dokonaną w orzecznictwie, które w celu uwzględnienia wytoczonego przez konsumenta

powództwa zmierzającego do stwierdzenia bezskuteczności nieuczciwego warunku w umowie zawartej z przedsiębiorcą wymagają dowodu na istnienie interesu prawnego, w sytuacji gdy uznaje się, że taki interes nie istnieje, jeżeli konsumentowi przysługuje powództwo o zwrot nienależnego świadczenia, lub gdy może on powołać się na tę bezskuteczność w ramach obrony przed powództwem wzajemnym w przedmiocie wyegzekwowania wykonania zobowiązania wytoczonym przeciwko niemu przez tego przedsiębiorcę na podstawie tego warunku.

Co do piątego przedstawionego przez skarżącego zagadnienia prawnego, związanego z aneksem do umowy, należy stwierdzić, że zostało ono sformułowane w oderwaniu od ustalonego stanu faktycznego sprawy, którym Sąd Najwyższy jest związany na podstawie art. 398¹³ § 3 k.p.c., a zatem brak podstaw, aby się do niego odnosić.

Podsumowując, kwestie przedstawione przez pozwanego w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostały już wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i nie wymagają rozstrzygnięcia.

Z omówionych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., a w zakresie odsetek na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c. przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (jedn. tekst: Dz.U. z 2021 r., poz.2324). Zasądzone koszty obejmują wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według stawki minimalnej (§ 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - jedn. tekst: Dz. U. z 2026 r., poz. 118).

Ireneusz Kunicki

(E.C.)

[a.f.]